

Gods werk in ons hart

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel over Calvijns visie op onze wil. Hij vergelijkt (net als Augustinus) onze wil met een paard, het maakt alles uit wie de berijder is: de satan of God is.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2009) Gods werk in ons hart. In: Aan de slag met Calvijn, Bronteksten op school - deel 1 (pp. 47-48) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hoofd/hart
Plaatsingsdatum	2009
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Onze wil

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 12 Gods werk in ons hart. Boek II, IV

Calvijn kent de oude traditie goed en de teksten van die tijd inspireren hem. Via hem krijgen wij ook weer zicht op wat eeuwen daarvoor geschreven is door onder andere Augustinus. Beelden blijven vaak langer hangen dan woorden. Daarom is het ook een prachtig beeld wat Calvijn ontleent aan Augustinus: de wil van ons wordt vergeleken met een paard, maar het maakt wel alles uit of de berijder van dat paard de satan is of God.

II.4.1 De mens is in de macht van de duivel en stemt daarmee in

Als ik mij niet vergis, is nu wel voldoende aangetoond dat de mens zo onder het juk van de zonde gevangen ligt dat hij van nature niet in staat is het goede te willen en na te streven noch zich daar ijverig op toe te leggen. Ook hebben wij onderscheid gemaakt tussen dwang en noodzakelijkheid en zo is ons duidelijk geworden dat de mens wel noodzakelijk zondigt, maar dat hij niettemin uit vrije wil zondigt. Wanneer we zeggen dat de mens in de slavernij van de duivel verkeert, zou echter de indruk kunnen ontstaan dat het meer de wil van de duivel dan zijn eigen wil is die in hem werkt, en daarom moeten we nu nog overwegen welke invloed er van die twee op de mens uitgaat. Dan moet ook de vraag beantwoord worden wat we nu eigenlijk aan God mogen toeschrijven in de slechte werken waaraan volgens de Schrift in enig opzicht een handeling van God te pas komt.

Augustinus vergelijkt de menselijke wil ergens met een paard dat wacht op het bevel van zijn berijder, en die berijder is dan God of de duivel. 'Als het God is die het paard van de wil bestegen heeft,' zegt hij, 'stuurt Hij hem in alle rust als een beheerst en ervaren ruiter; als de wil traag is, spoort Hij hem tot grotere snelheid aan, als hij steigert of slecht luistert, trekt Hij de teugels aan en als hij halsstarrig blijft, dwingt Hij hem te gehoorzamen en leidt hem op de goede weg. Maar als het de duivel is die op hem zit, jaagt deze hem als een onbekwame en doldrieste ruiter in het wilde weg voort; hij drijft hem door diepe kuilen, laat hem over steile hellingen draven en zweept hem op tot een wild en woest gedrag.' We zullen het voor dit moment bij deze vergelijking houden, want een betere is er niet te vinden. Welnu, als er gezegd wordt dat de menselijke wil van nature onderworpen is aan het gezag van de duivel en daardoor beheerst wordt, betekent dit niet dat de wil tegenstribbelt en zich verzet, en dat hij tot gehoorzaamheid gebracht wordt zoals wij onwillige slaven dwingen onze bevelen op te volgen, omdat wij daartoe als hun heer het recht hebben. Nee, de wil is zo in de ban geraakt van wat de duivel hem voorspiegelt dat hij zich wel gehoorzaam betonen móet bij alles wat de duivel hem wil laten doen. Als de Heere mensen niet de leiding van Zijn Geest waardig keurt, geeft Hij hen daarmee krachtens Zijn rechtvaardige oordeel over aan de werking van de satan. Daarom zegt de apostel dat de god van deze eeuw de geesten verblind heeft bij de ongelovigen die tot de ondergang bestemd zijn, zodat zij het licht van het Evangelie niet zien, en op een andere plaats, dat hij werkt in de kinderen die zich ongehoorzaam betonen. De verblinding van de goddelozen en alle wandaden die daarvan het gevolg zijn, worden werken van de

satan genoemd, maar toch moeten we de oorzaak ervan niet buiten de menselijke wil zoeken, want dat is de wortel waaruit het kwaad oprijst en daarin ligt de grondslag voor de heerschappij van de satan, dat wil zeggen: de zonde.

Vragen:

1. Hoe komt het voorbeeld over dat Calvijn geeft van onze wil voorgesteld als een paard met een berijder?
2. Wat betekent het dat God als berijder van onze wil ons diepste zijn en karakter aanpakt?
3. Calvijn noemt God een rustige bestuurder, Die alles in Zijn hand heeft. Ervaar je dat zelf ook zo? Kun je een voorbeeld noemen?
4. Hoe ervaren we de beschrijving van Calvijn als hij spreekt over de satan als onze berijder? Kan de duivel ook niet de mensen in slaap sussen?
5. Wat betekent het voor je dat de Heere de duivel je leven laat besturen als je de Heilige Geest de leiding van je leven niet waardig keurt?